

PREJAVY ZMENY KLÍMY

a adaptačné opatrenia v sídelnom prostredí

Stratégia adaptácie Slovenskej republiky na zmenu klímy (2018)

Zvýšená priemerná teplota vzduchu,
zvýšený počet tropických dní
a častejší výskyt vln horúčav

Premenlivosť zrážkových úhrnov,
absencia zrážok a výskyt obdobia sucha

Premenlivosť zrážkových úhrnov,
extrémne úhrny zrážok – snehové,
dažd'ové a prívalové povodne, bahnotoky

Extrémne poveternostné situácie
– búrky, víchrice, tornáda

Navrhované adaptačné opatrenia na území samospráv

Stratégia adaptácie Slovenskej republiky na zmenu klímy (2018)

Opatrenia voči zvýšenému počtu tropických dní a častejšiemu výskytu víň horúčav

Koncipovať urbanistickú štruktúru sídla tak, aby umožňovala lepšiu cirkuláciu vzduchu. Vytvárať a podporovať vhodnú mikroklimu pre chodcov a cyklistov v meste.

Zabezpečiť a podporovať zamedzovanie prílišného prehrievania stavieb, napríklad vhodnou orientáciou budov k svetovým stranám, tepelnou izoláciou, využívaním svetlých farieb a odrazových povrchov na budovách.

Vytvárať trvalé, resp. dočasné prvky tienenia na verejných priestranstvách a budovách (napr. tienením transparentných výplní otvorov budov).

Zabezpečiť ochladzovanie interiérov budov (klimatizácia, trigenerácia, riadené vetranie a zemné výmenníky, kapilárne rozvody).

Zabezpečiť, aby dopravné a energetické technológie, materiály a infraštruktúra boli prispôbené klimatickým podmienkam.

Zvyšovať podiel vegetácie a vodných prvkov v sídlach, osobitne v zastavaných centrách miest.

Zabezpečiť revitalizáciu, ochranu a starostlivosť o zeleň v sídlach.

Vytvárať komplexný systém plôch zelene v sídle prepojených do príľahlej krajiny. Podporiť zriadenie sídelných lesoparkov.

Zabezpečiť udržiavanie dobrého stavu, statickej a ekologickej stability drevín. Prispôsobiť výber drevín pre výsadbu klimatickým podmienkam, pri voľbe druhov uprednostňovať pôvodné a nealergénne druhy pred inváznymi.

Zabezpečiť budovanie alternatívnych prvkov zelenej infraštruktúry (extenzívne zelené strechy, intenzívne zelené strechy, vertikálna zeleň).

Zachovať a zvyšovať podiel vegetácie v okolí dopravných komunikácií.

Zabezpečiť starostlivosť, údržbu a budovanie vodných plôch.

Zabezpečiť a podporovať ochranu funkčných brehových porastov v zastavanom území obce aj mimo neho.

Opatrenia voči častejšiemu výskytu sucha

Zabezpečiť udržateľné hospodárenie s vodou v sídlach.

Podporovať a zabezpečiť zvýšené využívanie lokálnych vodných plôch a dostupnosť záložných vodných zdrojov.

Zabezpečiť a podporovať zvýšenie infiltračnej kapacity územia diverzifikovaním štruktúry krajiny pokrývky s výrazným zastúpením vsakovacích prvkov.

Minimalizovať podiel nepriepustných povrchov a nevytvárať nové nepriepustné plochy na antropogénne ovplyvnených pôdach v urbanizovanom území sídla.

Podporovať a zabezpečiť opätovné využívanie zrážkovej a odpadovej vody.

Zabezpečiť a podporovať zvyšovanie podielu vegetácie pre zadržiavanie a infiltráciu zrážkových vôd v sídlach, osobitne v ich zastavaných centrách.

Zabezpečiť racionalizáciu využívania vody v budovách a využívanie odpadovej „sivej vody“.

Zabezpečiť minimalizáciu strát vody v rozvodných sieťach.

V menších obciach podporovať výstavbu domových čistiarní odpadových vôd a koreňových čistiarní.

Zabezpečiť starostlivosť, údržbu, revitalizáciu a budovanie vodných plôch a mokradí.

Opatrenia voči extrémnym poveternostným situáciám (búrky, víchrice, tornáda)

Zabezpečiť a podporovať implementáciu opatrení proti veternej erózii, napríklad ochranou a výsadbou vetrolamov a živých plotov.

Zabezpečiť a podporovať výsadbou spoločentiev drevín a aplikáciu prenosných zábran v územiach mimo zastavaného územia sídiel pre zníženie intenzity víchric a silných vetrov.

Opatrenia voči častejšiemu výskytu extrémnych úhrnov zrážok

Zabezpečiť protipovodňovú ochranu sídiel (protizáplavové hrádze, bariéry, suché poldre, zamedzenie výstavby v inundácií).

Zabezpečiť a podporovať zvýšenie retenčnej kapacity územia pomocou hydrotechnických opatrení navrhnutých ohľaduplne k životnému prostrediu.

Zabezpečiť používanie a plánovanie priepustných povrchov, ktoré zaistia prirodzený odtok vody a jej vsakovanie do pôdy. Zabezpečiť zvýšenie podielu vsakovacích zariadení a plôch pre zrážkovú vodu v sídlach.

Zabezpečiť zadržiavanie zrážkovej vody a budovanie strešných a dažďových záhrad, vsakovacích a retenčných zariadení, mikromokradí, depresných mokradí.

Zabezpečiť diverzifikáciu odvádzania zrážkovej vody (do prírodných alebo umelých povrchových recipientov, do kanalizácie iba v nevyhnutnom prípade).

Zabezpečiť dostatočnú kapacitu prietoku kanalizačnej sústavy.

Zabezpečiť a podporovať opatrenia proti vodnej erózii a zosuvom pôdy.

Viac inšpirácií a opatrení nájdete:

Stratégia adaptácie SR na zmenu klímy (2018)

Akčný plán pre implementáciu Stratégie adaptácie SR na zmenu klímy (2021)

Zelená infraštruktúra v procese adaptácie na zmenu klímy

**Slovenská agentúra životného prostredia,
Odbor starostlivosti o krajinu, sídla a regióny,
Tajovského 28, 975 90 Banská Bystrica**